

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Jana Čížka a soudců JUDr. Bc. Kryštofa Horna a Mgr. Ing. Lenky Bursíkové ve věci

žalobce: nezletilý **M. L.**, nar. X
bytem X

zastoupen otcem Z. L. DiS.
bytem X

zastoupen obecným zmocněncem Ing. Z. L.
bytem X

proti
žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
sídlem Zborovská 11, Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2020, č. j. 079050/2020/KUSK,
a o zaplacení náhrady nemajetkové újmy ve výši 11 000 Kč,

takto:

- I. Žaloba o zaplacení náhrady nemajetkové újmy se odmítá.
- II. Žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2020, č. j. 079050/2020/KUSK, se odmítá.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalobci se vrací zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou dne 9. 7. 2020 k Městskému soudu v Praze domáhá zrušení výše označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil rozhodnutí ředitelky Mateřské školy V., okres M. (dále jen „Mateřská škola“) ze dne 20. 5. 2020, č. j. 1/2010-10 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o přijetí k předškolnímu vzdělávání do Mateřské školy od školního roku 2019/2020, podaná dne 2. 12. 2019, neboť neabsolvoval povinná očkování ve smyslu § 50 zákona č. 258/2000 Sb.,

o ochraně veřejného zdraví, ve znění zákona č. 225/2017 Sb. (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“).

2. Spolu s podáním žaloby byla splněna poplatková povinnost vylepením kolkových známek v hodnotě 3 000 Kč. Podáním ze dne 29. 12. 2020 otec žalobce požádal o vrácení zaplaceného soudního poplatku s tím, že jej uhradil omylem. Současně požádal jménem žalobce o osvobození od soudního poplatku s tím, že žalobce nedisponuje žádným majetkem, který by bylo možné k úhradě soudního poplatku použít.
3. Podle § 898 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) potřebují rodiče souhlas soudu k právnímu jednání, které se týká existujícího i budoucího jmění dítěte nebo jednotlivé součásti tohoto jmění, ledaže se jedná o běžné záležitosti, nebo o záležitosti sice výjimečné, ale týkající se zanedbatelné majetkové hodnoty. Pro posouzení, zda je k nakládání s majetkem nezletilého zákonným zástupcem potřeba schválení opatrovnického soudu, je významným hlediskem způsobilost právního úkonu zákonným zástupcem učiněného negativně zasáhnout do majetkové sféry nezletilého (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. 30 Cdo 4696/2014; srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, 6 As 272/2015 - 55, body 21-25). Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2012, sp. zn. 33 Cdo 2289/2011, pak je podání žaloby nikoliv běžnou záležitostí, která vyžaduje schválení opatrovnického soudu.
4. Nelze vyloučit, že s projednáním nynější žaloby bude spojena potřeba vynaložení nezanedbatelných prostředků – kromě soudních poplatků může jít o náklady dokazování (žalobce např. navrhl zpracování znaleckého posudku z oboru epidemiologie, který by se měl zabývat hepatitidou B a tetanem z hlediska jejich šíření v populaci, jehož vypracování může být nákladné a nelze vyloučit, že žalobci bude uloženo složení zálohy na znalečné) a roli hraje také povinné zastoupení advokátem v případném řízení před Nejvyšším správním soudem či Ústavním soudem.
5. V případě přiznání osvobození od soudních poplatků, o které otec žalobce požádal, by sice mohla alespoň částečně odpadnout povinnost k placení soudních poplatků a nákladů dokazování, při posouzení potenciality zásahu do majetkové sféry nezletilého však nelze spoléhat na to, že osvobození bude přiznáno a že nebude v průběhu řízení odňato (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 03. 2012, č. j. 1 As 35/2012 - 32). Bylo by totiž nepřípustnou paušalizací, pokud by soud každému nezletilému žalobci automaticky přiznával osvobození od soudních poplatků, neboť by tak byl popřen význam osvobození jako institutu zcela výjimečného (srov. § 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud by zákonodárce při vědomí toho, že žalobci v dětském věku zpravidla žádný majetek nevlastní, minil zakotvit jejich osobní osvobození od soudních poplatků ve všech případech, jistě by tak učinil výslovně. Nízký věk žalobce ani nedostatek jeho majetku tedy bez dalšího nezakládají nárok na osvobození od soudního poplatku. Soud při posuzování žádosti nezletilého o osvobození od soudních poplatků musí hodnotit i vyživovací povinnost, kterou vůči dítěti mají jeho rodiče a v této souvislosti bude zjišťovat jejich majetkové poměry (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2015, č. j. 5 As 103/2015 - 19). Ačkoliv o těchto poměrech rodičů zástupci žalobce doposud nic netvrdili (nebyli k tomu soudem ani vyzýváni), z nalepených kolkových známek na žalobě je zjevné, že otec prostředky na úhradu soudního poplatku měl. Lze tedy uzavřít, že nejde s jistotou tvrdit, že nezletilému žalobci v průběhu řízení nebude uložena (výlučně vůči jemu osobně vymahatelná) poplatková či jiná peněžní povinnost.

6. Z doplnění žaloby ze dne 3. 11. 2020 a „námitky“ ze dne 11. 1. 2021 je zjevné, že primárním cílem zástupců žalobce je právě dosažení derogace některých ustanovení zákona o ochraně veřejného zdraví (a vyhlášky č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, ve znění pozdějších předpisů) v rámci řízení před Ústavním soudem. Nelze tedy vyloučit ani vedení řízení před více stupni soudů. Náklady na právní zastoupení v řízení před vysokými soudy mohou dosáhnout značných částek (které zpravidla zcela nepokryje ani případně přiznaná náhrada nákladů řízení). Záleží při tom na znění dohody uzavřené s advokátem o tom, jak bude tato odměna určena a kdy bude splatná. Otec žalobce se mylí, uvádí-li, že platba na advokátní služby se vždy realizuje předem formou zálohy (jakkoliv ani to nevylučuje zásah do majetkové sféry žalobce) – advokát je oprávněn si zálohu vyžádat, není to však jeho povinnost.
7. Soud tedy konstatuje, že shledává ve vedení řízení potenciálně negativní zásah do majetkové sféry žalobce. Minimálně při podání žaloby navíc nebyl *prima facie* zjevný jeho přínos pro žalobce samého.
8. Podle § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví totiž *„mateřská škola, s výjimkou (...) zařízení, do nichž je docházka povinná, [může] přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro kontraindikaci.“*
9. Podle § 34 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění zákona č. 46/2019 Sb. (dále jen „školský zákon“), je předškolní vzdělávání povinné od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte. Pátého roku věku žalobce dosáhl dne 21. 1. 2020, od aktuálního školního roku 2020/2021 je pro žalobce předškolní vzdělávání povinné a může tak k němu být přijat i v případě, pokud nebyl řádně očkován, resp. nesplnil podmínky dle § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví.
10. Jakékoliv meritorní rozhodnutí soudu by tak bylo čistě akademické bez reálného vlivu na realizaci práva žalobce na předškolní vzdělávání. S ohledem na výše uvedené má soud za to, že k zahájení řízení je potřeba schválení opatrovnického soudu.
11. Předseda senátu proto usnesením ze dne 5. 1. 2021, č. j. 55 A 91/2020 - 36, vyzval otce žalobce k doložení schválení příslušného soudu k právnímu jednání žalobce, které spočívá v podání žaloby proti napadenému rozhodnutí, případně alespoň k doložení, že návrh na takové schválení byl vůbec podán. Stanovil k tomu lhůtu tří týdnů od doručení citovaného usnesení, ke kterému došlo 8. 1. 2021. Poučil jej přitom, že nevyhoví-li ve stanovené lhůtě výzvě, soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítne pro nedostatek podmínky řízení spočívající v nedostatku oprávnění zákonného zástupce žalobce zastupovat. Ve stanovené lhůtě, která uplynula 29. 1. 2021, ani později soudu nebyla doručena jakákoliv informace o tom, že by opatrovnický soud podání žaloby schválil nebo alespoň projednával.
12. Namísto toho otec žalobce svým podáním ze dne 11. 1. 2021 označeným jako „2. doplnění žaloby - rozšíření návrhu“ uplatnil vedle návrhu na zrušení napadeného rozhodnutí další samostatný nárok na zaplacení zadostiučinění ve výši 11 000 Kč, a to na reparaci nemajetkové újmy způsobené nezákonným postupem žalovaného, kterým bylo žalobci znemožněno navštěvovat Mateřskou školu. Tento úkon soud posoudil jako další žalobu, byť nesprávně podanou k soudu ve správním soudnictví, neboť se nejedná o změnu žaloby, nýbrž tzv. objektivní kumulaci návrhů – dvou samostatných nároků rozdílné

povahy (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 1999, sp. zn. 2 Cdon 535/97). Současně otec žalobce doručil soudu prohlášení obecného zmocněnce žalobce (adresované soudu), kterým se tento zavazuje, že veškeré finanční náklady vzniklé v průběhu celého soudního řízení uhradí místo žalobce (svého nezletilého vnuka). Konečně pak proti výše uvedené výzvě předsedy senátu podal otec žalobce „námitku“, ve které uvedl, že primárním hlediskem pro požadavek zajištění souhlasu opatrovnického soudu je okolnost, zda je právní jednání rodičů způsobilé negativně zasáhnout do majetkové sféry dítěte. Uvedl, že napadeným rozhodnutím došlo k porušení základních práv žalobce a tento stav založil naléhavý právní zájem na řešení věci před Ústavním soudem, byl uplatněn nárok na odškodnění nemajetkové újmy a žalobci náleží ústavní právo domáhat se jeho nároku u soudu. K úhradě nákladů sporu se zavázal obecný zmocněnec. Otec žalobce uzavřel, že pokud by soud na požadavku souhlasu opatrovnického soudu trval, je „ochoten takový objektivně a racionálně odůvodněný požadavek akceptovat.“

13. Podle § 2 s. ř. s. „*ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.*“
14. Podle § 4 odst. 1 s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen „správní orgán“), ochraně proti nečinnosti správního orgánu, ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, kompetenčních žalobách a dále ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda, ve věcech politických stran a politických hnutí a o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem.
15. Podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. „*Nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.*“
16. Podle § 46 odst. 2 s. ř. s. „*soud návrh odmítne také tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení. (...) V usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu.*“.
17. Soud konstatuje, že není oprávněn projednávat žalobcem uplatněný peněžní nárok z titulu zadostiučinění nemajetkové újmy, neboť se zjevně nejedná o ochranu veřejných subjektivních práv žalobce a s. ř. s. ani jiný zákon takový typ nároku do pravomoci správních soudů nesvěřil. Uplatněný peněžitý nárok žalobce projednávají soudy podle § 7 odst. 1 zákona č. 99/1963, občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) v občanském soudním řízení (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2005, č. j. Na 12/2005 - 8, dále např. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 4. 2016, č. j. 15A 58/2016 - 9 a Městského soudu v Praze ze dne 15. 3. 2019, č. j. 3 A 31/2019 - 6). Soud proto žalobu o zaplacení zadostiučinění výrokem I odmítl.
18. Stejně také není soud oprávněn posuzovat otázky, které přísluší soudu opatrovnickému. Uplatnění peněžitého nároku (ačkoliv soud nepřehlédl, že ani k němu otec žalobce souhlas

opatrovnického soudu nepředložil) může být jistě v obecné rovině relevantní pro posouzení důvodnosti vedení soudního řízení správního jménem nezletilého dítěte. Požadavek zdejšího soudu na posouzení souladu vedení řízení se zájmy dítěte opatrovnickým soudem však není uvedeným uplatněním peněžitého nároku splněn; tento požadavek jím naopak nabyl na důležitosti. Má-li být řízení před zdejším soudem vedeno jen za účelem umožnění vedení řízení dalšího, které si patrně vyžádá ještě další náklady, tím spíše je úkolem opatrovnického soudu posoudit, nakolik je úspěch vymáhání takového nároku reálný, porovnat jeho možný přínos s rizikem vynaložení nákladů v obou řízeních a posoudit, zda je prohlášení obecného zmocněnce (dědečka žalobce) o úhradě finančních nákladů sporu (či sporů) dostatečné. V této souvislosti soud poznamenává, že toto prohlášení bylo obecným zmocněncem adresováno zdejšímu soudu, a nejedná se tak o právní jednání, které by zakládalo závazkový právní vztah mezi obecným zmocněncem a žalobcem. I kdyby byl vznik takového závazkového vztahu doložen, zdejší soud by na rozdíl od soudu opatrovnického neměl pravomoc ani prostředky zkoumat, zda je takový závazek obecný zmocněnec schopen plnit, a kontrolovat, zda se tomu tak skutečně děje.

19. Jelikož nebylo doloženo zahájení řízení opatrovnického soudu o schválení podání žaloby proti napadenému rozhodnutí, soud ji výrokem II podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl pro nedostatek podmínky řízení spočívající v nedostatku oprávnění zákonného zástupce žalobce zastupovat.
20. Soud tímto nikterak nezpochybňuje právo žalobce na soudní přezkum napadeného rozhodnutí. Jelikož však žalobce s ohledem na svůj věk není plně svéprávný a stěží může sám informovaně projevit vlastní vůli a přání ohledně projednávané problematiky, je pod ochranou opatrovnického soudu, jehož úkolem je dohlédnout na to, aby žalobcova práva byla uplatňována toliko v jeho nejlepším zájmu, a zabránit případně tomu, aby jeho jménem a na jeho účet byly prosazovány představy jeho zástupců. Bylo plně v dispozici otce žalobce jakožto jeho zákonného zástupce opatrovnické řízení iniciovat. Jelikož však tuto skutečnost nedoložil, sám tak způsobil odmítnutí žaloby.
21. Pro úplnost soud uvádí, že proti usnesení předsedy senátu ze dne 5. 1. 2021 není opravný prostředek přípustný a „námitky“ otce žalobce nejsou procesně relevantním podáním. Domáhal-li se v nich dalšího odůvodnění požadavku schválení podání žaloby opatrovnickým soudem, po jehož sdělení by byl eventuálně ochoten splnit výzvu, dostalo se mu jej v tomto usnesení. To však nic nemění na tom, že otec žalobce nebyl v postavení polemizovat se soudem stran důvodnosti učiněné výzvy, o následcích jejíhož nesplnění byl řádně poučen.
22. Jelikož byla žaloba odmítnuta, rozhodl soud výrokem III o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 3 věta první s. ř. s.).
23. S ohledem na výsledek řízení soud nerozhodoval o návrhu na osvobození od soudních poplatků, na kterém otec žalobce výslovně i přes předložení prohlášení obecného zmocněnce o úhradě finančních nákladů soudního sporu trval. Vzhledem k odmítnutí návrhu před prvním jednáním soud podle § 10 odst. 3 věty poslední zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů rozhodl výrokem IV o vrácení zaplaceného soudního poplatku žalobci.

Poučení :

Nároku na zaplacení zadostiučinění se může žalobce domáhat podáním žaloby ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení (§46 odst. 2 s. ř. s.) u toho okresního (obvodního) soudu, který je obecným soudem účastníka (žalovaného), a to tak, aby v této lhůtě žaloba došla soudu příslušnému k občanskému soudnímu řízení (§ 82 odst. 3 o. s. ř.). Jestliže tak žalobce v této lhůtě učiní, platí, že občanské soudní řízení o takové žalobě bylo zahájeno dnem, kdy takový návrh došel soudu zdejšímu. Obecným soudem žalovaného je v daném případě **Obvodní soud pro Prahu 5**.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 4. února 2021

Mgr. Jan Čížek, v. r.
předseda senátu